

Zpravodaj 5.

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM – 75. ROČNÍK

neděle 5. července 2026

Co můžeš zahrát, neokecávej

ROZHOVOR S MARTINOU HARTMANNOVOU A ŠÁRKOU CHVALOVOU

V nabídce Loutkářské Chrudimi pochopitelně nechybí loutkoherecké semináře specializující se na práci s jednotlivými druhy loutek. Právě takový vedou společně dlouholetá herečka Divadla Alfa Martina Hartmannová (MH), která platí za mistryni v oboru animaci čehokoliv, co může mít smysl, a Šárka Chvalová (ŠCh), improvizátorka a v současné době také lektorka vzdělávacích aktivit v témže divadle. Seminář už je v druhé polovině své nabitě jízdy a blíží se do finále, jak říkají obě pozitivnosti sršící lektorky.

Pokolikáté jste na Loutkářské Chrudimi?

MH: Nebudu říkat, kolik mi dneska je, ale řeknu, že jsem tady poprvé byla, když mi bylo osmnáct. A od té doby jsem vynechala tak čtyři Chrudimi, protože jsem zrovna třeba rodila. Jednou jsem málem rodila i tady. Takže jsem tady pohodněkráté. Ale nikdy jsem neměla potřebu to počítat.

ŠCh: Já jsem byla na Chrudimi poprvé až v pozdním věku, v roce 2008, kdy jsme přijeli se Střípkem a hráli jsme tu *Hotel Beránek*. Pak jsem sem jezdila s drobnými přestávkami v různých rolích, ať jako lektorka, pomocná síla, nebo s nějakým divadlem.

Společný workshop vedete poprvé?

Unisono: Jo.

MH: Vloni jsme si řekli s Peterem Vargou, že navážeme na maňáskovou dílnu, kterou jsme spolu vedli před třemi lety, ale Michal Drtina Petera přetáhnul do poroty. A já vím, že dělat workshop sama je hrozně těžké. I když je tam třeba hrozně fajn parta, tak přece jenom je to lepší, když se člověk s někým podělí o tu odpovědnost. Napadlo mě to spojit s hudbou, což není moje parketa, ale Šárčina ano, tak jsem jí zavolala, jestli by to nechtěla vést se mnou. A Michalovi se to spojení líbilo, takže to klaplo.

Je to tedy oddělená práce s hudbou a s loutkami?

MH: To úplně ne, právě že se to moc hezky prolíná. Už od her, které jsou na rytmus, potom pracujeme s loutkou, ale dozvučujeme to, takže se naše dva přístupy neustále mísí v tom, co jsme si vytkly, že bude náplní semináře.

A to je přesně co? V semináři se vám kromě vašich přístupů mísí i různé zkušenosti lidí, od méně zkušených po skutečné matadory...

MH: To mě právě zaskočilo, kolik je tady lidí, kteří mají divadlo pořád kolem sebe, prochází tolika workshopy, jsou to i hráči, ale třeba Pavlína Kordová říkala: „Nene, toho není nikdy dost, zase jsem se dozvěděla něco nového, opakování je matka moudrosti a vy mi tady poradíte s tím, co řeším.“

ŠCh: Martina je hrozně dobrá v tom, že maňáskovou abecedu ovládá úplně precizně a umí to hezky předat. Je hrozně fajn si neustále uvědomovat principy a pravidla, protože v tom shonu, když se pak jednotlivosti spojí do celků a přibydou různé akce a přibydou texty, z toho základy začínou vypadávat. A v tu chvíli se člověk může zastavit a uvědomit si: Jo, tohle já ale vlastně vím! Já jsem taky improvizátorka, ale improvizuju obvykle bez loutek – a tady mě strašně baví přenášet principy, které využíváme při improvizčních představeních, do těch loutkových etud. Krásně to tam funguje. A pak se na hrozně kratičkém textu, na ploše třeba dvou minut, vyimprovizuje něco, z čeho jsme všichni ostatní paf a říkáme si: tybláho, jak dlouho jste na tom dělali?

Pracujete i s texty?

MH: Teprve dnes jsme daly texty. Ale jen čtyřřádkový minidialog, dvě holé větičky pro každého z dvojice. To byly jediné texty, které jsme zatím dávaly. Včera jsme tedy používaly zástupnou řeč. Jinak se držíme zásady „co můžeš zahrát, neocekávej“. Když to potřebuješ ozvučit, máš pusku, máš citoslovce... Také to děláme tak, že jedna dvojice hraje a druhá za pomoci různých hudebních nástrojů pomáhá ozvučovat, vylepšovat tu hříčku zvenku.

ŠCh: Včera jsme pracovali se zástupnou řečí, dneska jsme zase víc pracovali s rekvizitou, najednou se fokus přeorientoval na rekvizitu a bylo to potichu. A všichni z toho začali být děsně nervózní, ježišmarja, co tomu chybí! A zas jsme si tam úplně suprově uvědomili, jak ty zvuky, včetně citoslovců, dělají moc!

Rozebíráte na semináři i představení, která jste viděli od kolegů a kolegů?

MH: My se ale věnujeme především maňáskům a těch maňáskových inscenací tady zatím moc nebylo, vlastně teprve dnes *Pohádky z kurníku*. Já jsem to kdysi dělala, krom toho, že je to zajímavé, jsem tím taky trochu zabývala čas. Ale my toho času letos máme hrozně málo! Na začátku jsme si stanovili, že si bude dělat takové rituály – vždycky se nejprve společně naladíme, uděláme si něco společného rytmického, abychom se dostali do společného citění a rytmu, to je taková věc, kterou pořád omíláme. A na další věci už nám pak nezbyvá čas. Vždycky si to dost přesně připravíme a pak stejně zjistíme, že už je půl jedné a že nám ještě zbylo něco z toho, co jsme chtěli udělat. A seminaristé hodně oceňují, že se dozvěděli hodně věcí a že si vyzkoušeli hodně věcí. Strašně nám to utíká.

ŠCh: Ona na to ale přijde řeč, když si připravují etudy, hned se ozývá, že tohle jsme viděli tady v tom představení a dělali to takhle, pojďme to zkusit. Zítra budeme dělat gagy, tak tam těch možností bude fůra.

Jarek Jurečka

Bud' jak bud'

RECENZNÍ GLOSA K INSCENACI KOMINICKÁ POHÁDKA

Jednoduchá „pohádka“ o potýkání se kominíka s babkou, jejíž kočka mu brání v čišťení komínu, je pojata jako skorakovičkárna, složená z jednotlivých gagů, propojených jednoduchou zápletkou s minimem slov a místy reprodukováným hudebním doprovodem, jenž ji staví do poněkud honosnějších rovin, než této grotesce náleží. Scénu tvoří otáčecí dům, na němž, v němž a kolem nějž se vše odehrává. Postavy jsou ztvárněny manekýny s mapetovitými pusami a několika plošnými loutkami. Krom obou protagonistů, kominíkovy štětky a bílé kočky, jež po průletu komínem zčerná, tu vystupuje ještě hejno ptáček, několik černočerných skvrn a neméně temných bouřkových mraků.

Všichni tři herci – dvě ženy a jeden muž – mají smysl pro přesný temporytmus, jenž tento žánr vyžaduje, a hru s loutkou. Inscenace má švih a děti radostně kvitují dynamické akce. Je jen trochu delší, než útlý obsah unese, a proto působí časem poněkud zdoluhavě. Ku prospěchu by bylo hospodařit s možnostmi loutek a fóry, které jsou hlavní náplní děje. Nejen co do nadužívání mapetového klapání pusami a zobáky loutek, jež se brzy stává nezajímavým, ale především ve stavbě celku tak, aby se všechny nápady nevyčerpaly hned na začátku a bylo co nového přidávat a kam gradovat.

Za vyjasnění by stály i výchozí vztahy kominíka a jeho štětky, jakož i babky a její kočky, a především dvou hlavních postav: dělají si od začátku zlobné naschvály, nebo konflikt vyplyne až z rozdílných zájmů ve vznikajících situacích?

Inscenátoři by se také měli rozhodnout, zda chtějí prostě jen přehrát groteskní rakvičkárnou, nebo má jít o „divadlo na divadle“, čemuž napovídají zcizení, v nichž se herci dohadují, jak co hrát či jak pokračovat. Má-li jít o druhou možnost, měla by to inscenace exponovat od začátku a zcizení by se měla objevovat průběžně až do konce a mít i nějaké vyústění či závěr.

Bud' jak bud' jde o sympatickou poctivou inscenaci, která pobaví a stojí za vidění.

Luděk Richter

Nebavilo by mě už na začátku vědět, že to budu umět

ROZHOVOR S DOMINIKEM MIGAČEM

Když jsem napsal Dominiku Migačovi, ať navrhne místo, kde by se chtěl na náš rozhovor sejít, odepsal stručně: 49.9508967N, 15.7905700E. Hned je člověku jasné, že má čest s někým precizním. Kdo viděl nebo na Chrudimi uvidí Dominikovu autorskou inscenaci (vytvořenou spolu s Martou Migač a Janem Pichlerem) *Soudružky s kroužky*, divit se té preciznosti nebude. Hlavně o *Soudružkách* a Dominikově semináři *Základy elektroniky* na divadle byla v sobotním odpoledni na zmíněných souřadnicích řeč.

Jak dlouho jsi *Soudružky* vlastně dělal?

Asi tři roky. Rok jsme s Martou vymýšleli příběh, dva roky jsem to vyráběl. Dneska bych to už určitě vyrobil rychleji, protože jsem se na tom ty výrobní procesy vlastně teprve učil. Ale šlo se natvrdo vyrábět, až když vznikl definitivní storyboard a už jsme zkoušeli. Ono se s těma loutkami nedá moc improvizovat, takže má smysl je dělat, až když jasně víš, co to má umět.

Jaké je při výrobě procento odpadu – myslím věci, které nakonec nepoužiješ?

Vysoké. Třeba tři sta procent. Ale není to ani tak, že se něco vyrobí a pak se to tam nedá, spíš tak, že některé mechanismy jsem vyráběl třikrát čtyřikrát, než začaly fungovat natolik spolehlivě, aby se daly považovat za divadelně použitelné. Třeba ten stříhový mechanismus, který je na konci, jsem vyrobil šestkrát – a tu šestou variantu až během repríz poté, co se to při hraní několikrát seklo. Teď už funguje spolehlivě. Ale v zásadě je to tak, že vyrobíš prototyp a pak ho ověřuješ a vychytáváš chyby. A taky jsme dlouho hledali estetiku té věci. Já původně myslel, že to nebudu muset dělat výtvarně, že budu řešit jen technologii. Ale nemohl jsem najít scénografa. Chtěl jsem to dělat s Terkou Černohorskou, ale ta se odstěhovala na Moravu a byla daleko, pak jsem zkoušel Honzu Bažanta, ale ten neměl čas, pak ještě někoho... a pak jsem se našel a udělali jsme si to sami. Ale mělo to spoustu, spoustu verzí, než jsme to dotáhli do současné podoby.

Jelikož *Soudružky* získaly Cenu divadelní kritiky za Scénografii roku, lze asi k naštvání jen gratulovat. A výchozí inspirací byla láska k té vybledlé, monotónní socialistické estetice?

Nebyla. Já začínám většinou od formy a obsah hledám až potom. Na začátku jsem měl představu, že bych chtěl vytvářet iluzi nekonečného prostoru tím, že loutka zajde na jedné straně a hned vyjde na druhé. Tak jsem začal sbírat prostředí, jejichž vizuální vzorec se opakuje, uvažoval jsem o Karlově mostě, o metru... a pak Martu napadla spartakiáda, která je na stejnosti a opakování založená. Jen pro ukázkou, jak uvažuji – já si třeba říkal, že bych chtěl stejný princip dostat na jeviště ještě jednou, ale s živými herci. Že herec zajde doleva a okamžitě identický herec vyjde vpravo. Jenže dva identické herce neseženeš. Co s tím? Použil bych masku, ale nesnáším divadelní masky. Tak jsem začal uvažovat, které profese používají masky přirozeně – helmy astronautů, válečné masky, včelařské kukly... A najednou dělám na představení o včelách ve vesmíru. Teda když řeknu „dělám“, tak tím samozřejmě myslím, že mi to zraje v hlavě.

A je pro tebe normální, že když to, co si vymyslíš, vyžaduje nějakou technologii, kterou neovládáš, tak se ji prostě naučíš?

Jo. Pak teda zjistím, že je to celé šestkrát složitější, než jsem si

původně myslel, ale to je vlastně výhoda, protože kdybych to věděl na začátku, tak bych se do té věci třeba ani nepustil. Ale zároveň by mě vlastně asi ani nebavilo, kdybych hned na začátku věděl, že se nic nemusím učit, že to budu umět. Když jsem dělal *Prefaby*, tak jsem neuměl programovat. Když jsem dělal *Soudružky*, tak jsem neuměl mechaniku. Teď zkouším něco, co bude zase o krok dál, a třeba si hrozně rozbiju hubu. Ale mám prostě rád nové výzvy a zároveň preciznost v dotažení – když je třeba v *Soudružkách* krátká sekvence spartakiádního tance, tak jsme si i na ni pozvali choreografku, která nás mlátila přes prsty, abychom pořádně došlapovali. (smích) Ale je i dost projektů, které nedotáhnu, vznik *Soudružek* byl protkaný dalšími věci, které nikdy nevznikly. Měl jsem téma, nápad na technologii, dílčí obrazy, dělal jsem na tom třeba rok, ale nezapadalo mi to do sebe, tak jsem se na to vykašlal.

Když inscenaci děláte ve třech a všichni v ní hrajete, kdo to hlídá zvenčí?

To nebylo tak složité. Oni každou sekvenci dělají dva lidi a třetí jim pomáhá. Tak jsme se střídali, že jsme si to hráli po částech a ten třetí na to vždycky koukal. A taky jsme si to samozřejmě natáčeli.

Neštvete tě někdy při hraní, že jsi tak závislý na tom, aby nesehlala technika?

Tak on ten „wow efekt“, o který usiluju, je na ní holt založený. A musím říct, že tady opravdu funguje i zkušenost – čím delší dobu to děláš, tím víc jsi proti těm selháním techniky pojištěný. A víš, jak se k věcem chovat líp, a máš to vychytanější. *Prefaby* se sekaly pořád, *Soudružky* jsme museli opravdu zastavit jenom jednou. V *Soudružkách* máme každý kabel třikrát, pro všechno, u čeho je i minimální riziko problému, máme rezervní plán, máme mezi sebou smluvené komunikační signály pro případ zádrhele.

A ten vztah k technologiím a chuť k autorským věcem, to jsi získal na DAMU?

Tam jsem se o to začal zajímat. Já studoval herectví a přišel jsem si u toho dost ztracený, zatímco u scénografie jsem mnohem víc věděl, co a jak. A pak taky se mnou nikdo moc nechtěl dělat autorské projekty, tak jsem si je musel dělat sám.

Proč je s tebou nikdo nechtěl dělat?

To bylo myslím zaslouženě. Protože jsem byl trochu arogantní debil, protože jsem byl trochu mizerný herec, protože jsem byl trochu radikální v názorech, jak má co být, a všem do toho kecal. A že si to pořád dělám tak trochu sám, to je myslím daný velkou časovou náročností těch projektů. A možná se mě lidi trochu bojí, že jsem hodně tvrdohlavý. Hrozně bych k sobě někoho chtěl, ale je to těžký. Měl jsem Terku Černohorskou a Kubu Maksymova, ale ti oba zmizeli z Prahy, pak jsem měl trucovité období, že si vystačím sám, teď zase někoho sháním. Ideálně dramaturga.

Ty teď končíš první sezónu jako osvětlovač v Minoru, nepletu se?

Nepleteš. A jsem spokojený. Chvilí jsem samozřejmě měl problém s egem, jakože svítíš na věci, které bys ty udělal jinak. Ale to jen maličko. Jinak je to tam super. Šéf je miláček a kolegové jsou taky v pohodě.

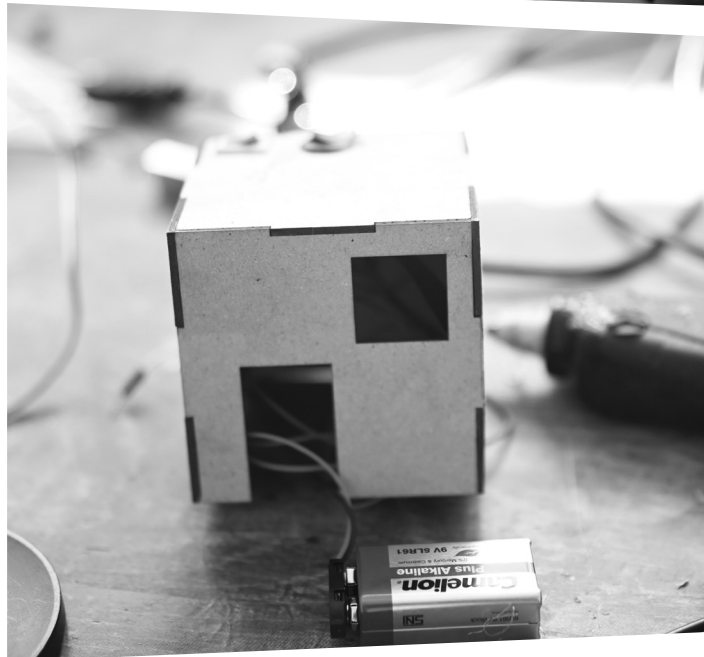
A to, co ses sám naučil kvůli svým inscenacím, letos předáváš v semináři?

V zásadě jo. Akorát na ně nemůžu rovnou hodit krokové motory a projekce, tak začínáme úplně od začátku. A vlastně jim hodně lžu, protože se tvářím, že multimédia a elektronika jsou jednoduchoučký a je vlastně radost s tím pracovat. *(smích)* Ne, hlavní smysl semináře je v tom je odblokovat, že práce s elektronikou na divadle není něco pro inženýry z ČVUT, že to může zvládnout každý. A nehrnu jim do hlavy spousty informací, které hned zapomenou, spíš se je snažím naučit, kde je můžou najít. Jo, a naučí se pájet, to se opravdu naučí. Konkrétně je to třeba tak, že zhruba třetina semináře spočívala v tom, že si každý vyrobí domeček, kde se dá zapnout a vypnout světlo, měnit barva světla, je tam senzor, takže když dovnitř vstoupí figurka na magnetu, rozsvítí se světlo a podobně. Ale taky jsme třeba diskutovali o smyslu a nadužívání technologií v divadle.

Bude předváděčka?

Nebude. Fakt jsme nevymysleli, jak by to dávalo smysl. Tak jsem jim řekl, ať ty domečky aspoň nosí po Chrudimi, ať jsou vidět. *(smích)*

Jan Šotkovský

Věnujete se
neprofesionálnímu
umění
v Královéhradeckém
kraji?

Zapojte se do výzkumu
vyplněním krátkého dotazníku.

Nějaký dotek se děje

ROZHOVOR S HANOU VOŘIŠKOVOU

Klubovna Divadla Karla Pippicha se v průběhu festivalu proměnila v místo, kde je možné chopit se výtvarných potřeb, vytvořit závěsný objekt a věnovat přitom vzpomínku zesnulému loutkáři a výtvarníkovi Tomáši Volkmerovi, který v Chrudimi zanechal výraznou stopu. Autorkou Nebe pro Tomáše Volkmera je Hana Voříšková, kterou jsem při té příležitosti vyzpovídal – a rozhodně doporučuju Nebe navštívit, je to velký zážitek.

Čí nápad byl připomenout Tomáše Volkmera takovouhle dílnou?

Můj. Napsala jsem Michalovi Drtinovi, že bych něco takového ráda udělala, jestli by to vzal. A Michal napsal, že by to vzal rád.

Jakým způsobem ta dílna probíhá? Je nějaké konkrétní zadání, které lidi dostávají, když sem přijdou? Ty výsledky, které tu visí, působí nesmírně kompaktně...

Můj záměr byl, aby mohli lidi, kteří Tomáše znali, najít nějaký způsob, jak se potkat, protože je to první rok, kdy tady Tomáš není. Já jsem byla v Ostravě na pohřbu, kde to rozloučení probíhalo podobně tvořivým způsobem (vyráběly se květiny), a zjistila jsem, že mně moc pomohlo, když můžu něco dělat a tvořit. A napadlo mě, že by bylo hezké předat tuhle štafetu sem. Zadání je nebe a kdokoliv, kdo se může ocitnout v nebi a lítá... a zároveň jsem to vymezila materiálem, který jsem přivezla. A ještě jsem přivezla od svých studentů ze ZUŠky a od sebe na ukázkou pár prvních věcí, aby viděli ty technologické možnosti. V podstatě lepenka, drát, peří, kaširovaná kostra, aby se to odpíchlo. A pro inspiraci tu mám obrazové publikace z počátku letectví. A lidi opravdu začali chodit. Někdo tvořil už se záměrem pro Tomáše, ale pak se taky ukázalo, že se tu točí rodiny s dětmi, které si nepřečetly plakátek a prostě hledaly dílnu pro děti. Vznikají hezké situace. Když někdo zjistí, o co jde, tak říká: tak my to tady na jeden nebo na dva dny zapůjčíme a pak si to vezmeme domů. Takže ona ta instalace je proměnlivá, něco přibývá, něco ubývá. A někdo se třeba pak i zeptal na toho Tomáše, kdo to byl. A ti lidi jsou neuvěřitelně tvořiví, málokdo potřebuje návody.

Ty objekty jsou nádherné.

Zároveň je to vymezené omezenými prostředky. Já jsem chtěla hodně té bílé. Dodala jsem nějaký materiál a něco lidi nemůžou. Třeba tavná pistole u mě v dílně nikdy nebude.

Nebude? Je tam nějaká historka?

Ne, já mám prostě ráda poctivé řemeslo. A vím, že když mám látku, vezmu jehlu a někde něco přišiju anebo se do něčeho dá provázek a zaváže anebo je někde drátek a něco, co se proplétá. A všechno trvá nějaký čas. Kdežto tavná pistole zastupuje všechny druhy řemesel proto, aby to bylo rychlé. A ruší tradiční postupy a rukodělnost. Nehledě na to, že z toho je spousta hnusného odpadu, který se hnedka vyhodí. Navíc nemám ráda pistole, takže u mě ve výtvarce děti tavnou pistolí nikdy neviděly a vědí, že jenom přes mou mrtvolu.

Je to nádherné. A potom se všechny jednotlivé objekty rozletí ke svým autorům, nebo vznikne nějaký soubor?

O tomhle jsme s Michalem vůbec nemluvili a já jsem nic takového neplánovala. Všichni znají pravidlo, že pokud to tu chtějí nechat na pondělí, kdy by to mělo být k dispozici pro diváky, ideální je, když si to odpoledne po třetí hodině odvezou. Ale kdo chce a odjíždí dřív, tak si to vezme. Nevím, co se stane. Možná se stane, že tady zůstane hodně věcí, které tu lidi chtějí nechat a neodvezou si je. A co s nimi bude, nikdo neví.

Takže zítra je návštěvní den?

Ano, dnes se končí s výrobou a v pondělí se to tady uklidí a bude návštěvní den. Byl tu třeba Tomáš Machek a říkal: To by bylo krásné v noci, kdybychom přišli s baterkami a nasvěcovali si to. Má to spoustu možností, ale ne všechno je tu reálné. Takže prostě... říkala jsem si, že to dojde do toho výsledného tvaru, a já ani nemám potřebu to natahovat. Myslím, že to plní účel. Že se nějaký dotek s tím Tomášem děje.

Michal Zahálka

K. Č. – Příběhy

Céčko, Svitavy

Vzdát poctu
Karlu Čapkovi

Karel Šefrna. Doyen Loutkářské Chrudimi. Člověk, který udělal pro české (a nejen amatérské) loutkové divadlo tolik, jako málokdo jiný. Na Loutkářské Chrudimi poprvé před čtyřiašedesáti lety – to ještě se svitavskou Jitřenkou, respektive Malým divadlem, po roce 1970 s Céčkem. Za celou historii Loutkářské Chrudimi je jejím nejčastějším účastníkem. Nebylo to jedno Céčko, ale sedm či osm Céček: lidé se střídali, přicházeli, odcházeli, umírali i se rodili. Zůstával Karel Šefrna. Ale i ten se měnil, stejně jako jejich divadlo: od nezávazných komedií typu *Ostrova splněných přání* přes hloubavého *Šťastného prince a Zlatovlásku*, nonsensového *Edvarda*, básnivý *Trakař*, *Bramborové řádky* či *Pátou knoflíkovou dírkou* a nostalgicky ohlíživou *Lišku Bystroušku* až po meditační koncerto-divadla posledních let, v nichž se střídá divadelní obrázek s písňovým komentářem, dalším a dalším obrázkem, jejichž hlavní tóninou je melancholicko-filosofické bilancování.

Právě takové jsou i *K. Č. – Příběhy*: juvenilní pohádka patnáctiletého Čapka, tři jeho parafrázované povídky o vymodleném fotbalovém zázraku, člověku, který uměl létat, a o človíčkovi, jemuž z kapsy vypadl nenávidný anonym, adresovaný právě autorovi; k tomu pár citátů a věcných informací, úryvek milost-

ného dopisu a spousta písniček. Nejsem si úplně jist, jak se to vše skládá dohromady člověku, který toho o Karlu Čapkovi až tak moc neví. Ale dýchá z toho láska k němu i hřejivá atmosféra pěti chlapů, kterým je spolu při vínku, kytara a Čapkovi dobře.

Naivistické obrazy i punkové marionety mají své kouzlo. Otázkou arciť je, co mohou v inscenovaných povídkách loutky zahrát: modlíciho se školáka Smutného? Autora, který najde na zemi anonym od prošeďšího staříka? A tak se jedinou vskutku loutkovou akcí stává snový let pana Smutného a při/přestřihnutí jeho nití, aby „létal“, jak se má. Nejsem si také jist, jak s Čapkem souvisí opakovaný ústřední motiv „jakmile začnou platit pravidla, žádné zázraky se nekonají“ a jak moc ta posmutnělá melancholie v setrvalé pomalém temporytmu postihuje Karla Čapka, člověka, jehož život nebyl vždy radostný, ale on sám radostný byl a radostně žil. Člověka, který udělal pro českou literaturu a český národ tolik, jako málokdo jiný. A Céčko věří, že zásluhy se ctít mají, a snaží se vzdát poctu Karlu Čapkovi a vyjádřit svůj vztah k němu poctivou inscenací, po svém a tak, jak umějí.

Luděk Richter

Příběhy pro zasvěcené

U uskupení Céčko ze Svitav mám určitou výhodu v nevýhodě. S hanbou přiznávám, že o jejich legendárním statusu (na amatérské scéně se pohybují přes padesát let) jsem neměl ani poněti. Výhodu však nacházím ve své pozici tabuly rasy, nepošpiněn předsudky, očekáváním ani předchozí zkušeností.

Kdybych měl nějak celý tvar shrnout, bylo by to slovy: velmi milé a sympatické setkání starých kamarádů s vášní pro divadlo. Bylo by však podle mě lepší přizvat do této úzké a uzavřené skupiny někoho zvenčí, kdo by fungoval jako dramaturg. Po celou dobu jsem si totiž připadal jako vetřelec, jenž vidí něco, čemu prostě nemůže rozumět, a to jak po stránce dramaturgické, tak po stránce obecného „vajbu“. Druhé zmíněné se týká mého nesetkání s obecnou formou. Při úvodním smutečním přípitku na počest Karla Čapka herci nastaví pomalé až pochmurné tempo, adekvátní k náladě scény. Tohoto tempa se ale účinkující nezbaví a zbytek představení odehrají ve stejné pomalosti, a to i v hudebních intermezzech, jež by z logiky věci měla tvar dynamizovat a oživit. Každá píseň je však provedena se stejnou melodií v totožném monotónním projevu. Paradox pro mě nastává ve faktu, že jsem ve všech přítomných viděl a cítil nadšení pro věc, ač to za mě v energii vkládané do hraní nebylo. Usuzuji, že zkrátka jde o formu a atmosféru, jíž z mně neznámých důvodů prostě porozumět nemohu.

Větší problém vidím v dramaturgické práci výběru Čapkových povídek. Ke mně se zkrátka nedostala odpověď na prazákladní teatrologickou otázku proč a o čem. Neodhalil jsem, proč zrovna tyto tři (pro mě neznámé) povídky. Lépe řečeno, hlavou mi prolétlo propojení povídek s životem Karla Čapka, a tedy že je inscenace jakousi oslavou a ohlédnutím za autorovým životem, jenže to je pro mě tak prvoplánová a nebetyčně sentimentální odpověď, že na ni prostě odmítám přistoupit. Je opravdu potřeba znovu připomínat to, co všichni dávno známe a s čím souhlasíme? Nevylučuji však ani fakt, že je to úplně o něčem jiném. Ke mně to ale nedošlo.

Na druhou stranu mě mé nepotkání se velmi mrzí. Ze souboru je cítit nadšení pro divadlo a nápaditost. Některé scénické nápady a obrazy jsou vyložene dobré, jako posouvání cesty koňovi nebo finální nasvícení skleničky. Energii, kterou aktéři vkládají do pro ně blízkého a komfortního tvaru, by prostě a jednoduše mohli vložit do něčeho netradičního a komplexnějšího.

Kolem a kolem se vlastně jedná o sympatický tvar, jenž mi ve finále prezencí herců na jevišti vykouzlil úsměv na tváři. Problém však tkví v jeho uzavřenosti, což mi zabránilo se na něj naladit. Za mě je určený pro úzkou skupinu lidí nebo minimálně pro diváky srozuměné s poetikou Céčka. Otázka zní: jsem na tohle soukromé setkání zvaný i já?

Matěj Škorpiel

Na pouhou jedinou glosu se do redakce vrací Leo Sebastián Kubát, který před osmi lety do Zpravodaje Loutkářské Chrudimi přispíval v rubrice „Já jsem jenom blbej divák, ale...“

Pásmo *K. Č. – Příběhy*, které pod vedením svitavského Boba Dylana Karla Šefrny stvořila šestice mužů různého věku, působí zdánlivě nahodile, ale záměr orámovat krátké vyprávění o Čapkově životě jeho juvenilním a pozdním textem je nosný. Plouživá rozvláčnost, nezáměrně trashová estetika, poetika autorských textů a promluva doplněná folkovými hudebními podkresy se vzájemně prostoupí a vznikne potlach, na kterém je příjemné pobýt. Já jsem jenom hloupej divák, ale něco na tom prostě bylo, a přestože se kolem mě spalo, mě to nepustilo a bavilo.

-lsk-

Je to taková pánská jízda

ROZHOVOR S KARLEM ŠEFRNOU

Proč jste jako téma zvolili Karla Čapka?

Nebylo to tak, že bychom dlouho čekali, až přijde Čapek na řadu. Vůbec ne. My jsme ho měli na Posedu, interpretovali jsme jeho knihy. A pak jsme to obrátili a začali jsme hrát o Čapkovi, o tom, jak to měl v životě nelehké. A našli jsme věci, které jsme dřív neznali. Tak jsme se dostali třeba k těm jeho básním.

Co to konkrétně je za texty?

Něco bylo z jeho novinových sloupků. Je to něco jiného, než by do něj člověk vůbec řekl. Je to takové kolektivní dílo, proto v programu není jeden dramaturg a jeden režisér. Je to taková pánská jízda.

Jak teď Céčko funguje? Setkáváte se někdy, děláte spolu i jiná divadla?

No tak víš co, Céčko... Céčko vzniklo před, já nevím, sedmadesátí lety. Vždycky někdo přišel, někdo odešel. Fůra jich už dávno umřela. Takže ze starého Céčka jsem tam už jenom já. Ale vždycky tam přišli lidé, kteří měli vztah k muzice a k srandě.

Máte v Céčku nějaké plány na další inscenace?

No tak máme plány, samozřejmě. Teď třeba Michal přinesl maďarský text o tom, že zatímco demokracie se furt debatuje a ztrácí se čas, tak diktátoři jdou jak sviňa. A teď máme asi za čtrnáct dní potlach. Četli jsme ten román, takže teď budeme vymýšlet, co s tím. No a já bych se rád ještě vrátil.

Kateřina Kubák Prášilová

K. Č. – Příběhy

POROTNÍ TEZE

- Porota cení zvolené téma, kterým je víra ve fantazii. Inscenace ukazuje dílo Karla Čapka nikoliv čítankově, jako kapitolu v učebnici literatury, ale snaží se zachytit ducha jeho díla a jeho vnitřní pravdivost.
- Z inscenace je cítit klid a nadhled. Jako by herci souboru věděli něco, co jejich publikum ještě vědět nemůže
- Soubor vytváří svébytný časoprostor, do kterého zve diváky a dává jim prostor v něm svobodně emocionálně existovat.
- Soubor je nesmírně dobře hudebně vybaven, je znát letitá praxe hry na nástroje.
- Porota doporučuje zaměřit se na výpravu inscenace, které by prospěla lepší výtvarná i materiálová soundéžítost

Pohádka z kurníku

Enky Beneš, Hřebečnický

Jak na starou pohádku

Většina starších pohádek disponuje nějakým úskalím, které jsou pro současné etické citění nesnesitelné a při jejich interpretaci – ať už na divadle, nebo při pouhém vyprávění – je nutné se s tím poprat. Není divu, přes jistou archetypálnost jsou pohádky, a především pak jejich oblíbená převyprávění, poplatná své vlastní době, jejím socioekonomickým vztahům i povaze krajiny (např. u jaroměřského představení o Rumpelcimprcamprovi jsme viděli, že z pohádky nelze odpárat chudobu; *Dlouhý, Široký a Bystrozraký* zase bude problematický, dokud si princ nesáhne na dno při cestě neprostupným středoevropským pralesem plným smrtelného nebezpečí aka „zabloudil v lese“).

Velmi často tato úskalí tkví v tom, jak se v posledním století vyvinula výchova a rodinné uspořádání – je dnes velmi nesnadné přijmout bez otazníků např. bití dětí nebo dobově podmíněné škatulkování „muži jednají, ženy pečují a je to tak v pořádku“. Petra Dvořáková z Enky Beneš se na tuto problematiku vrhla a s velikou vervou a nekompromisností se podívala na zoubek pohádky *O kohoutkovi a slepičce*. Předně bylo potřeba se vyrovnat s faktem, že vztah kohoutka ke slepičce není úplně zdravý, dochází v něm k tzv. finanční nevěře, tedy k zatajování příjmů a výdajů na úkor domácnosti, které následně vede k přetížení druhého partnera. Po krátké, úderné úvaze se autorka rozhodne, že slepičina pouť za záchranou partnera je podnik s nejistým výsledkem, protože poučení, k němuž by mělo na konci příběhu dojít, se taky vůbec konat nemusí – načež nechává kohoutka v oboře s nožkami nahore, bojím se bojím, že umřít.

Z nějakého důvodu ale slepička, jakmile šťastně vyvázla z toxického vztahu, propadla smutku a její majitelé, babička s dědečkem, se rozhodli pořídit jí nového partnera. Následují dvě

eskapády s různě zbarvenými, speciálními kohoutky – každý z nich má jiné schopnosti a jiné povahové vady a také zajdou jinou smrtí. V závěru dostávají babička s dědečkem obyčejného kohoutka, který málem ani nemluví, ale je to solidní partner a pohádka končí šťastně.

Vzít si jako hlavní téma nerovnost ve vztazích a její integrovanost do příběhů, jimiž krmíme své děti od útlého věku – a pak tímto svým dílkem krmit děti od útlého věku! –, je naprostá bomba. V průběhu celého festivalu se opakovaně naráží na nedostatečnou promyšlenost inscenací z hlediska genderové rovnosti a najednou se objevila inscenace, která se k tomu vyjadřuje přímo děním na scéně, vkusně, chytře, mile, nevtíravě. Práce s loutkami je velmi čistá a srozumitelná, ať už jde o maňásky babičku s dědečkem, nebo o totemové loutky – slepička a kohoutci. Petru Dvořákovou doprovází na ukulele, cajon a další nástroje její syn a jeho přítomnost na jevišti je velmi důležitá – je jaksí ujištěním, že nejde o zvůli autorky, která se po vzoru feministických teroristek typu Valerie Solanas rozhodla vybit všechny muže (kohoutky), ale že jde o konsensus matky a syna, že svět se má změnit.

Po konci představení jsem měl stejný pocit, že k úplné dokonalosti by to chtělo přeorání pohádky domyslet ještě o kousek dál, ponaučení, které z pohádky plyne, je zbytečně plošší, než by mohlo být: dědeček dělá chybu, když vybírá „speciální“ kohoutky, zatímco když dostanou „obyčejného“, problémy náhle zázračně zmizí. Možná by ale slepička mohla zjistit, že žádného kohoutka nepotřebuje a že než se trápit v nefunkčních vztazích, je lepší zůstat sama. Pro umenšení protichlapského vyznění by pak bylo záhodno, aby jeden ze slepiččiných vztahů byl lesbický.

Jarek Jurečka

O toxické maskulinitě (v kurníku)

Řečeno zpřímá – Enky Benešovi, rodinné divadlo Petry a Ondřeje Benešových, mi svým neidylickým obrazem partnerských vztahů kohoutů a slepic v *Pohádce z kurníku* připravili v rámci chrudimského pátku rozhodně příjemné překvapení. Zpočátku to ovšem tak jednoznačně nevypadalo: mile laskavé oslovování publika působilo poněkud instantně a „vypadávání z rolí“ velmi secvičeně. Postupně však inscenace začala vytahovat své trumfy včetně nečekaně suše humorných point (místy dost černých) a mimořádně efektního vstupu obří loutky dravého ptáka, který odnesl sebestředného kohoutka i s celou jabloní, na které seděl. Souhra obou účinkujících působila plynule a efektivně, střídání dvou scénografických plánů i typů loutek jednoduchý děj příjemně dynamizovalo. (Jen smysl zpívané vsuvky s „první pomocí“ mi jaksi unikl.)

Ač je adresována především předškolnímu publiku, podává *Pohádka z kurníku* v zásadě trpce realistický popis drubežního patriarchy. Dědeček s babičkou se rozhodnou pořídit své slepici do kurníku kohouta, aby se necítila osamělá. Nemají ovšem v tomto ohledu vůbec šťastnou ruku. První kohout je parazit, který si sám není schopen potravu najít a slepici tu její bez skrulpů krade; druhý je do sebe zahleděný narcis opojený vlastním zpěvem; třetí je natvrdlý lenoch, který chce být slepici prostě vydržován. Slepice se vůči nim postupně mírně emancipuje (třetího už odmítne obskakovat), ale v zásadě zůstává pasivní a poddajnou, smířenou s tím, že v kurníku prostě vládne kohout.

Naštěstí jí vypomůže poetická spravedlnost, která postupně odstraní všechny tři kohouty (leckdy dost brutálně) a náhodou přihraje i čtvrtého, sousedova. Ten sice nevypadá zdaleka tak reprezentativně, ale je si své slabé pozice na vztahovém trhu vědom a je mu viditelně jasné, že jelikož není krásný, musí se k slepici chovat hezky. V kurníku tak konečně zavládne láska a porozumění.

Festivally vystavují inscenace různým testům: v případě *Pohádky z kurníku* to třeba bylo setkání s publikem, které i ve své nedospělé části je výrazně starší než to, pro které je věc určena. Petra Benešová si však se situací, kde starší děti snadno odhalí jednoduchost a předvídatelnost dějového vzorce, poradila velmi suverénně, dokázala tyto reakce vzít do hry a pracovat s nimi, aniž by si zároveň nechala vyprávěné od publika takříkajíc rozmontovat pod rukama. Respekt!

Jan Šotkovský

Pohádka z kurníku

POROTNÍ TEZE

- Porota vyzdvihuje protagonistku Petru Benešovou a její komplexní autorství všech inscenačních složek.
- Inscenaci velmi prospívá i lehkost příběhu a všudypřítomná nadsázka, která však nemá negativní vliv na srozumitelnost.
- Osvěžující je i umění zkratky v rámci příběhu, opakujících se motivů i v rámci řešení přesně vypointovaných situací. Už sama úsporná úprava klasického příběhu o slepičce a kohoutkovi je přesná a zábavná, navíc s alternativním koncem.
- Porota oceňuje i přesné a účinné pointování jednotlivých situací.
- Vizuelně poutavé loutky vlastní výroby souboru jsou výtvarně zdařilé a zároveň plně funkční z hlediska jejich scénického využití.

Jsem vděčná Loutkářské konzervatoři

ROZHOVOR S PETROU BENEŠOVOU A ONDŘEJEM BENEŠEM,
ČLENY SOUBORU ENYKY BENEKI

Opravdu jste po každém představení tady zvládli ještě dílničku?

PB: No, jasně. My jsme na to tak zvyklí. Máme to sebrané, připravené, takže to není nijak komplikované. Teď jsme hráli počtvrté a naposled a energie pořád je. Občas hrajeme dvojáky, takže nám to nepřijde tak hrozné. Zítřka hrajeme někde, no asi dvě stě padesát kilometrů daleko, takže tak.

Jak moc se na inscenacích podílíš, Ondro? Dáváš mámě nějaké připomínky?

OB: Někdy jo. Teď jsme dělali meotarové divadlo a tam spolu i hrajeme. Ale jinak to mamka dělá spíš sama.

PB: Bavíme se o tom. Ondra má na starosti hudební složku a někdy přijde s nápadem, který mě třeba nenapadne, protože jsem v tom úplně zafokusovaná. Kdežto on to vidí víc zvenku, protože to spíš tvořím sama, dává mi zpětnou vazbu. Je to moje první zpětná vazba, a občas ty situace potom spolu upravujeme. A jak mluvil o tom meotaru, tak my teď děláme ještě takový koncept se dvěma hudebníky. Tomáš Hájek nás namotivoval na meotary, takže děláme takovou animaci. Ondra je víc na animace, dělá ve Stop Motion Studiu a tak. V tomhle případě se nám ta spolupráce nějak prolíná. Ale jinak si to dělám víc sama, to je pravda. Mám vystudovaný dramatařák na DAMU, tam jsem k tomu přičuchla.

Ale výrobu loutek se na oboru dramatické výchovy asi nenaučíte, nebo?

PB: To jsem si nastudovala u Vládi Sosny. Bydlí asi padesát kilometrů od nás, takže jsem absolvovala pár jeho seminářů nebo týdenních workshopů.

A byla jste u něj v semináři i tady na Loutkářské Chrudimi?

PB: Ano, když jsem byla na své první Chrudimi, tak jsem se dostala právě k Vládovi. A to vlastně všechno úplně začalo, hledala jsem si ho pak víc a víc. Takže jsme teď přátelé, a když potřebuju, tak mi poradí. Tvorbu scénáře a dramaturgii jsem čerpala na DAMU a občas zavolám ještě Katce Švarcové a tak. Ale hlavně chci říct, že jsem za mnohé vděčná Loutkářské konzervatoři, kterou jsem absolvovala pod vedením Petera Vargy a Lenky Veliké. Byl to dvouletý cyklus, který skončil v loňském roce. A právě to mi dalo asi nejvíc, co se týče tvorby. Byla bych hrozně ráda, kdyby v našem rozhovoru právě tohle zaznělo, protože jsem konzervatoři velmi vděčná. A také Michalovi Drtinovi, že to takhle dokázal zorganizovat. Je báječné, že se člověk může dozvědat.

Můžete představit projekt odpoledních představení pro školy?

PB: To jsme dělali v loňském školním roce pod Místním akčním plánem vzdělávání na Rakovnicku. Vypracovala jsem takový koncept. Tím, že jsem sama učitelka, tak jsem bohužel ve škole viděla spoustu špatných představení, kdy ti rodiče ani nevědí, za co platí. A přišlo mi fajn, když už ta školka pozve divadlo, tak aby přizvala třetí subjekt, takže se to všechno skvěle propojilo: kultura, rodiče a dítě, škola. A tím vznikl prostor pro sdílení, pro to, že si dítě s rodiči povídá o tom, co viděli. Sdílí. Celé to setkání bylo pro mě jako pro pedagoga i jako mámu velmi důležité. Myslím si, že to je win-win pro všechny strany. Chtěla jsem namotivovat rodiče, aby chodili s dětmi do divadla. Víím z vlastní zkušenosti, že spousta rodičů byla naposledy v divadle jako dítě a pak až po letech se svými dětmi. Já sama jsem vlastně taky začala dělat loutky až se svými dětmi, když jsem s nimi chodila do divadla. Takže jsem měla pocit, že je to nějaká cesta, jak rodičům ukázat, že se loutkové divadlo za ty roky nějakým způsobem posunulo, že je aktuální, že může být zábavné, že to může být fajn.

Magda Zicháčková

Berta RTG: Jako bych viděla svou smrt

Divadelní spolek Scéna, Kralupy nad Vltavou

Z časů, kdy ženy byly především manželkami

Z Anny Berthy Röntgenové si historie vědy pamatuje její ruku. Přesněji fotku kostí její levé ruky i se zřetelným snubním prstenem, která byla vůbec prvním rentgenovým snímkem lidského těla a stala se symbolem objevu, jenž navždy změnil (nejen) medicínu. Inscenace *Berta RTG: Jako bych viděla svou smrt* vědkyně a bioložky Pavlína Maloy Řezáčové a Divadelního spolku Scéna z Kralup nad Vltavou vznikla k výročí 130 let od objevu rentgenových paprsků a soustředí se kromě samotného Wilhelma Röntgena právě i na příběh jeho manželky.

Jako každá správná biografie inscenace začíná narozením. Ukazuje se, že malá Berta i malý Wilhelm toho měli mnoho společného – zvědavou mysl, vášeň pro studium a touhu udělat něco prospěšného lidstvu. Ovšem zatímco Wilhelm je ve studiu podporován, Berta je posílána k vyšívání a vůbec všude tam, kam dívka poloviny devatenáctého století patří. Přímočarý, lapidární způsob vyprávění, kterému loutková forma vyložené svědčí, připomene *Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky*, včetně lehce didaktického a naivního herectví, místy až trochu toporného. Ovšem tam, kde u Michaely Kuptíkové jako Berty slouží zvolené prostředky zřetelně humorné nadsázce, u Michaela Viška v roli Wilhelma si jejich záměrností nejsem zcela jistá.

Příběh, který expozicí navnadí, že se bude hrát především o nerovném přístupu žen ke vzdělání a jejich potlačované roli

v historii vědy, o ženách-manželekách, jež své kariéerní sny mohly žít jen přes úspěchy svých mužů, se bohužel záhy uchýlí k poněkud didaktickému, uctivému líčení slavného objevu. Tón je místy příliš oficiální a jako by mu chybělo současnější, třeba trochu přidrzejší osobitě vidění. Inscenace nejenou působí jako školní divadlo, které má studentům přiblížit fyzikální principy stravitelnější scénickou formou, v duchu Bertiny repliky, kdy Wilhelma nabádá, aby k popisu objevu pro laickou veřejnost kvůli větší názornosti připojil i fotografie. Navíc inscenace poměrně věrně ukazuje, že realita vědeckého zkoumání spočívá v rutinní každodenní práci, která mnohdy taky nikam nevede, a není tak apriori divadelně atraktivní.

K nejnosnějšímu momentům naopak patří všechny chvíle, kde se více prosadí loutky a výtvarné prostředky. Ať už je to romantická scéna, kdy Wilhelm Bertu „sbalí“ na katodové záření, samotné objevení rentgenových paprsků, nebo jednoduchá metafora, kdy na znamení toho, jak těžce nesl Wilhelm popularitu svého objevu, je jeho loutka připnuta laboratorní svorkou a odvečena k audienci na císařský dvůr. Inscenace je výtvarně elegantní, nápaditá a domyšlená. Loutkové scény se ovšem střídají s činoherními, a i když to má jasný a chytrý důvod (Wilhelm tvrdí, že sám sebou se cítí jen s Bertou a ve své laboratoři, zatímco na veřejnosti si připadá jako loutka), čistě herecké pasáže patří k divadelně slabším. Zejména kvůli nešikovným dialogům,

někdy působícím jako zdramatizovaná Wikipedie. Zaznívá zde řada životopisných dat, která navíc pro samotný příběh nejsou zásadní, například informace o dlouhých námluvách nebo ty o bezdětnosti manželství a adoptované dceři. Místy naopak zafunguje dobře divadelní zkratka, třeba v podobě neustálého zmnožování hrnecků s kávou, které jsou znakem veškerých ubíjejících domácích prací, ale i láskyplné péče, kterou Berta svého poněkud „rozstřeleného“ muže vede pokorně a vytrvale životem, vstříc jeho zlomovému objevu. Stejně tak autorky (kromě režisérky je pod scénářem podepsaná také Magdalena Čechlovská) právě Bertě přičítají klíčové nápady – je to ona, koho první napadne, že by šel udělat rentgenový snímek člověka, a také ona Wilhelma v podstatě donutí, aby svůj objev představil na lékařské fakultě.

Samotný závěr je pak přímou apoteózou Berty, které Wilhelm explicitně děkuje, že Nobelova cena patří v podstatě jí, stejně jako oslavou budoucích vědkyň, které budou na Röntgenovu objevu ve svém výzkumu v následujícím století stavět. Finále to může být pro někoho dojemné, pro někoho snad příliš sentimentální či patetické. Přiznám se, že se mnou více komunikovala skromnější, ale důsledně celou dobu budovaná a samotnému závěru předcházející pasáž: Vyprávěním se táhne jako leitmotiv fakt, že Wilhelm se celý život obešel bez vědeckého asistenta. Když se rozhodne, že celou peněžní prémii za Nobelovu cenu věnuje univerzitě, praktická Berta podotkne, že by si přeje jen konečně mohl dovolit spolupracovníka. Aniž by si připustila, že tou pravou odbornou asistentkou (bez platu a společenského uznání) byla právě ona. A že bez její trpělivé a neviditelné práce by se objev, který změnil dějiny lékařství, nikdy neuskutečnil.

Jitka, našťásti nejen manželka Jana Šotkovského

Bertha mezi paprsky

Nenápadný, skromný introvert, plachý a nezištný a extrémně pečlivý inženýr je neúplný výčet povahových rysů německého fyzika, objevitele záření X a prvního nositele Nobelovy ceny za fyziku Wilhelma Conrada Röntgena. Jeho život, výzkum a odkaz a částečně i příběh jeho ženy Anny Berthy rozené Ludwig se staly východiskem pro inscenaci Divadelního spolku Scéna (který se doposud věnoval spíše pevným činoherním textům) *Berta RTG: Jako bych viděla svou smrt*. Premiéru měla v den 130. výročí objevu v domovských Kralupech nad Vltavou. Jak název napovídá, inscenace by chtěla fokusovat právě na Berthu, ostatně i dovětek v názvu, v originále „Ich habe meinen Tod gesehen!“ prý zvolala právě ona, když spatřila první rentgenový snímek lidského těla, konkrétně své levé ruky. Mám pro tento typ divadla slabost, pracovat na jevišti s vědeckými poznatky je výzva a past zároveň. Kralupští se však s tématem porvali urputně, utrpěli několik šrámů a jejich zápas skončil spíše remízou.

Herečka hrající Berthu, herec hrající Wilhelma (který poměrně věrně odpovídá popisu výše a míra jeho jevištní přítomnosti je fascinující!) a dvojice hereček hrající postavy kolem nich pomocí kombinace činoherního herectví, manekýnů a stínového divadla v lineárním sledu traktují fakta ze života manželů Röntgenových. V úvodním obraze jsou informace poněkud zavádějící, ztvárnění narození obou protagonistů vyznívá, jako by se odehrálo ve stejný den, jenže Bertha se narodila o šest let dříve než Röntgen. Ostatně práce s časovou osou událostí je těžko čitelná, první vročení a tedy usazení do dějinných souvislostí se objeví až společně se zásadním pokusem, při němž byly paprsky detekovány – 1895 – jenže ten nastane až v polovině inscenace (do té doby se pohybuje pouze mezi konkrétními místy a jmény).

Skrze projekce vedut, historických fotografií a radiologických snímků ožívají stínové loutky, většinou vědecké kolegyně. V projekci se objevují i technologické plánky trubice emitující kato-

dové záření, Kundtovy schematické kresby z měření rychlosti zvuku a související fyzikální vzorce sloužící k výpočtu rychlosti zvuku v závislosti na jeho frekvenci a vlnové délce. Právě jejím standardním zápisem je řecká λ , která v inscenaci reprezentuje i rezonanci budoucích manželů, neboť alfabetu se Bertha naučila ještě předtím, než jí matka předurčila osud ženy v domácnosti, resp. obsluhy v rodinné kavárně. Přemíra promítaných informací působí občas jako neučesaná powerpointová prezentace, školometské dialogy vysvětlují principy experimentů jako obsáhlý odborný poster. Z inscenace je zřetelná úporná snaha říci a dořici vše a valící se množství informací s koncem v nedohlednu unavuje herectvo i diváctvo, a inscenace se tak uzavírá sama do sebe.

Bertě RTG by rozhodně prospěly dramaturgické zásahy do situací, neboť zejména jejich začátky a konce se utápí v konverzačním balastu. A naopak jejich hutná jádra vzbuzují dojem umělosti, neboť olbřímí množství suchopárných informací, které si manželé vyměňují u snídaně, je těžko uvěřitelné. Scénickým balastem je i zmnožování jednání a rekvizit v různých divadelních formách: svatbu zhlédneme nejprve ztvárněnou pomocí manekýnů a vzápětí i živých herců. Rentgenové snímky se objevují v prostoru fyzicky i v projekci. Wilhelmův heureka-moment, objev záření, se mnohokrát znovu demonstruje, Bertě, vědeckým kolegům, německému císaři apod.

Otázkou také zůstává, jestli se režisérce a autorce Pavlině Maloy Řezáčové povedl v úvodu zmíněný záměr. Postavu Berthy rozhodně neemancipuje. O jejím životě se dozvíme víceméně jen to, kde – ale nikoliv kdy – se narodila a že trpělivě snášela manželovy vrtochy i finanční negramotnost, pečovala o něj a o domácnost a tím, že se upozadila, umožnila jeho geniální objev. Některé dialogy mezi manželými jsou pro její příběh dokonce kontraproduktivní a zbytečně naivní. Inscenace je tak jednoznačně o Röntgenovi, ona v ní, stejně jako v reálném životě, není vlastně protagonistkou, ale vedlejší postavou. Pouhým povýšením jejího jména do názvu inscenace se ušlechtilý záměr nenaplní.

Nicméně závěrečný dodatek, kterak nepatentovaný vynález pomohl třem vědkyním k dalším objevům (Rosalindě Franklinové k objevu DNA šroubovice, Dorothy Hodgkinové k odhalení struktury biomolekul a Adě Jonathové k výzkumu struktury ribozomu), alespoň trochu přitlačí na feministickou strunu a spolu s tklivým klavírem vykouzlí za pomoci drobné manipulativní pozitivní diskriminace sentimentálně dojmavý závěr.

Ivo Kristián Kubák s trpělivou pomocí laskavé a pečlivé Kateřiny KP

Berta RTG: Jako bych viděla svou smrt

POROTNÍ TEZE

- Z inscenace je znát důkladný výzkum tématu, množství textu i informací je však místy pro děj retardační a porota tak doporučuje zamyslet se nad výraznějšími škrty v textu směřujícími k zpřesnění tématu.
- Porota cení i dobře vyřešenou, funkční a výtvarně ladící scénografii, včetně precizně vyřešených přestaveb. Inscenátorům se daří vytvářet krásné, významem naplněné obrazy. Ke zvážení je využití stínových loutek, které nepřinášejí další významovou vrstvu a naopak oslabují vyznění projekcí.
- Zásadním pozitivem inscenace jsou i herecké výkony, jejich minimalismus, autentičnost a osobitost.
- Hudební plán inscenace je slibný, ale bylo by možné jej ještě posílit (např. přidat jemný hudební podkres i pod některé dialogy).

I ta noha baletky je pravda

ROZHOVOR S AUTORKOU A REŽISÉRKOU PAVLÍNOU MALOY ŘEZÁČOVOU
Ty sama jsi biochemička, jestli to říkám správně...
 Ano, strukturní bioložka.

Rentgenové záření máme všichni spojené hlavně s kostmi, což inscenace taky tematizuje. Úplný závěr mi odhalil, že je to mnohem širší problematika. Jaká byla vaše cesta k tomuhle tématu? Přišla jsi s ním ty?

Ano, přišla. Už dlouho jsem hledala vědecké téma, věděla jsem, že chci, aby tam bylo světlo a stín. Ten nápad ke mně přišel shodou okolností na Loutkářské Chrudimi v roce 2024, před dvěma lety, a tehdy jsme se do toho pustily. Já o tomhle tématu sama přednáším a vždycky ukazuju první fotku ruky, první rentgenový snímek. A dávám k tomu takovou doušku, že je to ruka paní Röntgenové. A studentkám v publiku říkám: „Vidíte, dnes už máme i jiné možnosti, než jenom pomáhat svému muži.“ Takže ta ženská otázka tam vytryskla jako první. Potom jsem samozřejmě jako vědkyně chtěla trochu poučit a dát tam trochu té fyziky. A jsem ráda, že se mi povedlo udělat fyzikální pokus přímo na jevišti. A jsem taky ráda, že jsme se dostali sem na Chrudim. Premiéru jsme měly 8. 11. minulého roku, což bylo na den přesně 130 let od objevu rentgenového záření. My to víme přesně, protože pan Röntgen si vedl přesné poznámky. A já si taky vedu přesné poznámky, a tak jsem zjistila, že ten nápad ke mně přišel na Loutkářské Chrudimi v noci ze 3. na 4. července 2024. A dnes, v roce 2026, tu 3. a 4. července hrajeme. Skvělá hra s čísly, která by teoreticky mohla případně pokračovat – ve svých záznamech mám SMS od spoluautorky Magdaleny Čechlovské, že už má první verzi scénáře, a psala ji tehdy z Jiráskova Hronova. (smích)

Jaké je složení vaší party? Je tam ještě někdo z vědců?

Ne, není. Magdalena jako spoluautorka je novinářka. A sami vidíte, že v tomhle příběhu se taky snoubí téma medializace, medializace možná proti vůli vědce, spousta dezinformací, a to je další téma, které jsme chtěly ukázat, protože to má mnoho společného s dneškem. To, co se dělo po covidu, je vlastně obdoba toho, co se dělo ve chvíli, kdy Röntgen ten vynález zveřejnil. Mimochodem vše, co tam zaznělo, je opravdu pravda. Jsou to citáty z novin, jsou to citáty z dopisů, jsou to citáty z deníků. Ta večere, kdy pan Röntgen nepochvívá paní Röntgenové večeri, je opravdu záznam z deníku. Všechny fotky, které tam jsou, jsou autentické. Ruka, ruka pana profesora, ruka císaře i noha té baletky. A stejně tak i citáty z novin. Ty noviny, které tam držíme, to je opravdu výtisk Die Presse. Jinak mám v partě učitelku, sociálního pracovníka, pracovníci v marketingu a aťjáka. A bylo to pro mě důležité, protože když jsem s tím nápadem přišla, tak to bylo samozřejmě prostoupené spoustou vědecktiny. Postupně se mi podařilo jim osvětlit, co je to lambda, co je to vlnová délka. A oni byli i takoví spoluautoři v tom, že mi text korigovali tak, aby byl přístupný dětem.

Vlastně je to svým způsobem dokumentární divadlo.

Ten příběh je samozřejmě mnohem košatější, ale řada věcí se do toho nedostala nebo jsme to postupně vyškrtali. A z těch zbytků mám udělanou veřejnou přednášku, s kterou cestuju nejenom po Česku, ale i po Evropě. Lidi chtějí slyšet, proč to objevil zrovna Röntgen, když ta trubice existovala už čtyřicet let, a taky proč potřeboval Bertu. Teď budu mít přednášku na mezinárodní konferenci v Budějovicích, v říjnu na Ústavu jaderného výzkumu v Řeži, potom na univerzitě v Granadě.

Možná bychom na příští rok mohli na Chrudim objednat ještě přednášku jako doplnění.

Anebo přijet za mnou do Granady.

To zní jako plán. Máte nádherné loutky. Kdo je jejich autor?
 Já pracuju na Ústavu organické chemie a biochemie, jsem

zástupkyně ředitele pro výzkum a mám kolegu Jiřího Polmana, který je zástupce ředitele pro strategii. A ten kolega věděl, že chystáme tuhle inscenaci. Původně jsem chtěla, aby loutky byly z dobových fotografií, prostě jenom plošné. A on mi takhle jednou po Vánocích přinesl pana Röntgena. A říká: „Já tak jako vyřezávám... A tak jsem vám vyřezal takového vašeho maskota.“ A když jsem ho přinesla hercům, tak oni řekli: „No ten je úplně úžasný.“ On nikdy žádnou loutku nevyřezával, ale nějak to podvědomě vystihl, ten Röntgen dělal úplně všechno a vypadal velmi živě. A tak jsem mu v pondělí říkala: „Jirko, moc děkuju a mám pro tebe dobrou a špatnou zprávu. Dobrá je, že s ním chceme hrát. Špatná, že ještě potřebuju Bertu.“ Neváhal, vzal nějaké další dřevo z terasy, co mu zbylo, a vyřezal mi Bertu. A kostýmy navrhla naše kamarádka z divadla. Možná jste si všimli, že na ně sehnala přesně tu samou látku, jakou měla Berta na té fotografii.

Ještě mám jednu geografickou otázku. Já mám dojem, že většinu souboru znám z Velvar, kde teď nově pořádáte Mladou scénu, která zrovna minulý týden krásně proběhla. (Mimochodem všem vřele doporučuju k návštěvě!) Přitom jste Scéna Kralupy. Jak to tedy vlastně je?

My pocházíme z Kralup, ale „Kralupy nejsou krásné město / a nikdy nebyly. / Na jejich okraji vyrostly komíny...“, to už psal Jaroslav Seifert. A tak jsme se v postupu času prostě odstěhovali do krásného blízkého městečka Velvar a tam bydlíme. Ale naši Scénu v Kralupech pořád máme a působíme tam.

Michal Zahálka

Kuse z diskuse 3

Porota je ve složení Michaela Homolová, Filip Homola, Peter Varga, Lenka Veliká a Adéla Vondráková, večerem provází Jacques Joseph.

Formát se od předchozích ročníků trochu změnil, nejprve je vyzván soubor k tomu, aby řekl něco o vzniku inscenace, poté se vyjadřuje plénem a teprve poté mluví porota. Přítomní také vyjadřují svůj souhlas s právě pronášeným příspěvkem tak, že zvednou ruku nad hlavu a třesou jí.

K. Č. – Příběhy

Céčko, Svitavy

Soubor:

Co bych vám k tomu řekl. Amatérské divadlo má tu krásu, že je svobodný. Myslím, že někdy je to na celý život a je to hezký. A kde to vzniká? Na festivalech. Tahleto inscenace se zrodila na setkání, kde bylo téma Čapek. Nakonec jsme spojili tři příběhy, ale nebyla to žádná sláva. Tak jsme si chlapama sedli... (přerušen manželkou) Tak já to zkrátím. No a prostě jsme to vymysleli.

Plénium:

- Přiznám se, že to šlo dost mimo mě a dost mi odcházela pozornost. Těším se, co se dozvím na téhle diskusi.

- Já jsem nikdy od této skupiny nic neviděl, a tak jsem byl pln očekávání. Častokrát, když očekávám, že má inscenace nějaké téma, tak se ptám, proč si vybrali zrovna tohle téma – ale tady to nenastalo, protože performeři měli hezké prostředí a vypadali příjemně, a tak jsem neměl kdy se ptát. Já tam třeba i usnul, ale vlastně příjemně. Jen jsem se ptal, jestli tam nebylo moc hudby.

- Já jsem chtěl ocenit ten systém, kdy běží kůň a posouvají se patníky, a absurdnost fotbalový history. Jen bych se zbavil paravánu a přestavby dělal přiznaně.

Soubor: S tou muzikou je to těžký, když je někdo žhavej a má to rád. Vždycky jsme dělali s muzikou, možná jsme to teď přestřelili. Ale je super, že si to můžem říct.

- Mně odváděla hudba pozornost od divadla.

- Pro mě to byla otázka dynamiky. Měl jsem pocit, že hudba jede furt na stejný vlně.

Homolová: V inscenaci zazněla jedna věta, kterou považuji za klíčovou k jejímu pochopení: Fantazie, to není představovat si, co věci nejsou, ale představovat si, co by měly být. Když jsem si to začala uvědomovat, tak mi to do sebe začalo zapadat. Člověk se nesmí nechat ubít pragmatiky. Pak tam byla ta láska a já byla po všech stránkách uspokojena.

Vondráková: Já na Céčko chodím s jistou obezřetností, ale dneska jsem měla možnost si ho doopravdy užít a odcházela jsem potěšena z možnosti vyjít si do nějakých starých časů. Odcházela jsem s tím, že nevím, co jsem si měla odnést, a to se třískalo s mým nadšením, na což nejsem zvyklá. Po debatě s kolegy se to začalo skládat a přišla jsem na to, že je to mnohem rafinovanější, než se to tváří, protože to není čítankový Čapek, ale tady jde o toho ducha, o pocit z toho ducha. Líbil se mi moment, kdy jste řekli, že je to takové sentimentální, protože tím jste všem sebrali hračky.

Veliká: Šla jsem dvakrát, protože poprvé jsem usnula. Já jsem si to pro sebe nazvala přátelským setkáním. Bylo mi to příjemný, nicméně vy máte pro mě specifickou energii, vaše věci jsou takový mimochodný, zakamuflovaný. Já byla ráda, že to bylo v takovém ležérním tempu, ale byla bych ráda, kdyby tam bylo něco, co to trochu naruší.

- Já jsem nerozuměl těm loutkovým plánům. Mně to přišlo jako hezký recitál, pocta Čapkovi, ale ty loutky tam byly trochu navíc. Kolikrát se tu řeší loutkářské nesmysly a tady jich byla spousta. To jsem mohl mít v klidu zavřený oči a jen tak vás poslouchat.

Soubor: To je velká pravda, my to víme, ale co se dá dělat.

- Mě bavily ty maličkosti, co dělají život hezký, o kterých hrajete.

- Hodně špatně se mi na tu věc nalazovalo. Tak nějak jsem tam seděl a vůbec to ke mně nedoletělo.

- Já jsem se tam necítil zván, ale možná je to generační.

- Já ty věci nečetl a cítil jsem se osvobozený.

- Já oceňuju loutku míče.

Soubor: U vás mladých je ta otázka generační problém, časem to pochopíte. Není špatný být starý.

Homola: Kde bych tak mohl začít. Můj vztah k Céčku byl zvláštní, až negativní, ty věci mi nic neříkaly, přišly mi starý a dneska jsem na vás šel s rozporuplným očekáváním. A musím vám říct, že mě ťukly dvě věci: zaprvé, o tom, že jste skvělí muzikanti není žádných pochyb. A zadruhé, proč by vám měl někdo cokoliv říkat? Uvědomil jsem si, že člověk má někdy pocit, že všechno ví, ale vy víte něco, co já ještě nevím, a to mě sebralo.

Berta RTG: Jako bych viděla svou smrt

Divadelní spolek Scéna, Kralupy nad Vltavou

Soubor:

My na Chrudimi nejsme častými hosty, protože nejsme loutkářský soubor. Zkoušeli jsme dvě loutkářské hry s frekvencí jednou za deset let, tohle je náš druhý loutkářský příběh. První autorkou jsem já. Já jsem vědkyně a mám skupinu, kde využívám Röntgenovo záření. A druhou autorkou je novinářka, ta mi toho hodně vyškrtla. To, co mi vyškrtla, předvádím na vědeckých přednáškách. My jsme objevily tři témata, o kterých jsme chtěli hrát: objev, který změní svět i jeho stvořitele, síla médií a ženská otázka, ženy ve vědě. Ten nápad na inscenaci ke mně přišel na Loutkářské Chrudimi 2024 ve snu. Ten oblouk byla ženská otázka. Jsem ráda, že soubor, přestože to nejsou vědci, pochopili, co je to lambda.

Plénium:

Od doby, co jsem to viděla, jsem přemýšlela, kde je klíč v používání loutky a živáka.

- Mně přišlo, že vám loutky překážely, vy jste mi potom řekli ten klíč, ale já to tam neviděla.

- Když byli venku, tak byli loutky, a když uvnitř tak živáci.

- Mně to představení přišlo mentálně loutkové.

Homolová: Přemýšlela jsem, proč tam loutky jsou, ale pak jsem dávala pozor, a pochopila jsem, že když se vymaní z nadvlády rodin, tak se stanou sami sebou.

Varga: Já to bral tak, že když jsou sami sebou, tak jsou lidi.

Soubor: My vědci jsme sami sebou doma a v laboratoři.

- Mně přišla škoda, že je ten klíč prozrazen ve slově, a ne v jevištním přerodu.

Soubor: Jevištní obraz přerodu je svatba.

- Mně se líbí, že se snažíte emancipovat Bertu. Jenže to je příběh Röntgena a Bertu to neemancipuje. Na konci děláte manipulativní triček, kdy vyberete tři uživatelky Röntgenova záření, abyste nás lehce zmanipulovali, ale to je past, protože jste vynechali tisíce mužů, kteří ho taky využili.

- Já bych nechtěl, aby to bylo prvoplánově emancipační, jsem rád, že se to tam neděje.

- Mně to velmi dojalo a jsem ráda, že jste těm ženám dali prostor.

- Ta ženská toho autistu krásně formovala.

Varga: Pro mě byl silný moment před koncem, kdy mu potřetí řekne, aby si vzal asistenta.

- Pro mě tam bylo silné téma, že bez našich žen bychom nebyli ničím.

Homola: Bez našich žen bychom neměli ty nobelovky. Ona mu vytvářela skvělý zázemí, no není to krásná žena.

- Přesto jsem tam vnímala, že ho v některých momentech vyrušuje, a trochu mi to vadilo.

- Já si myslím, že ten konec byl trochu vykalkulovaný doják.

- Když to nejde přes logiku, je potřeba to brát přes emoce.

- Mně to připadalo dlouhý. Šlo to udělat rychleji.

- Chtěl jsem pochválit herecké obsazení.

Varga: Opravdu mě to dojalo, byl jsem spokojený a chtěl bych pochválit scénografii. Zarazilo mě použití hole jako hory, je to využité jen jednou. Nepřijmul jsem to. Velice oceňuji stínové divadlo. Vadilo mi, že jste zakryli fotografie, já bych se na ně moc rád díval, zajímala by mě animace fotografií. Z mé strany ta stínohra nic nepřinášela.

Veliká: Já ani nepotřebovala, aby se hýbaly. Je to dialog, který jsem schopná rozkódovat.

Varga: Oceňuji práci s loutkou. V tom byla taková něžnost. Taký silné obrazy. Co se týče činoherního herectví: nádherný autista. Ale hlavní postavy neporušily čtvrtou stěnu, a to je škoda. Mně by stačilo, abyste se tam koukli tak čtyřikrát. Taký je fajn, že jste byli minimalistický.

Veliká: To minimalistický herectví je krásný, ale zrada je v tom, že když jste zabalenější, je problém dostat zvuk dál. Je v tom kalkul, ale my jsme si všichni vytahovali kapesníky a utírali si slzy. Přišlo mi ale, že když šli na tu univerzitu, byly dialogy zbytečně popisné. Myslím, že vaše fyzická prezence toho říkala mnohem víc a vaše dialogy by mohly být prořídlejší. Do toho Röntgena se mohla dostat hláska T.

Vondráková: Pro mě to stěžejní je námět a téma. Je rok 2026 a my se furt hádáme, jestli v příběhu ženy nevynechat muže. Navíc téma ženy ve vědě je fakt důležitý, jelikož jsou v tomto oboru systematicky hendikepovány.

Homola: Nevím, co si z toho všeho vezmete, ale myslím si, že to je loutkový divadlo, a je jedno, jestli používáte nebo nepoužíváte loutku, jestli používáte takovou nebo makovou hudbu. Tam je hlavní, že se vám to líbí a že vás to baví. Na jejich obranu, oni to normálně hrajou na menším prostoru, a tak člověk může mít úplně jiný zážitek.

časné době tvoříme já a můj syn. Chováme slepice a máme je hodně rádi. Mám specifický styl humoru, někdo na něj přistoupí víc, někdo méně.

Plénum:

- Mně se líbilo, jak jste se s tím nesrala. Já mám normálně problém s inscenacemi pro děti, jelikož jsou zde umocňované stereotypy. A proto se mi líbilo, že vy jste v tom byli jiní a stereotypy jste hodili do koše.

- Pro mě to bylo až hojivý a léčivý. Když jsem viděl představení, co hraje matka se svým synem, a že sobecký kohouti mají být mrtví, tak mě to strašně zahojilo. I když oslovujete normálně děti, i já jsem se cítil oslovený.

- Takhle bych si představoval lidový divadlo, ale znervózňuje mě, že se pohybuju v tak dobrých kruzích, že mám pocit, že se v loutkovém divadle už stereotypy neukazují.

- Často se setkávám s argumentem, že ubrání stereotypů oslabí archetypálnost, ale vy jste ukázala, že to není pravda.

- Chci pochválit přístup k dětem v rámci interakce s diváky. Ty povýšíš to, co ty děti řekly, na jiný level. Vtipy působí i na dospělé a to tam nemusí být žádný dvojsmysl.

- Já bych byla potěšena, kdyby váš syn přímo v inscenaci hrál, třeba toho souseda. Já měla pocit, že trochu slouží.

- Mělo to být vtipný a bylo to vtipný.

- Líbí se mi práce se zkratkou.

- Zvuk byl dobrý v tom, že mě nerušil, jen to krásně doplňoval. A díky za trigger warning na začátku.

Soubor: Já jsem postižená tím, že dělám ve speciální pedagogice a dávám si na tyhle věci pozor.

- Dobré bylo hlasové rozlišení rolí.

- Ocenila jsem nápad na leporelo jak vzkřísit kohoutka.

Homolová: Nevím, co říct, tady všechno padlo.

Homola: Nechce někdo říct něco nenávislného?

Varga: Já si to dal dvakrát, abych viděl interakci s dětmi, a tys to zvládla. Scéna nádherná, nápady nádherné, zvuková souhra. Říkali jsme si, co budeme říkat? Možná jen k dílničce: oni nevybarvují tvar vajíčka.

Soubor: Pro mě je důležitější, když si sáhnou na loutku, aby si k tomu našli lepší cestu.

Varga: Ta dílnička k tomu patří, je součástí inscenace.

Homola: Jak často to hraje?

Soubor: Měli jsme asi 68 repríz – ve školách na různých festivalech, vesnických akcích a podobně.

Vondráková: Mám za sebou několikaletý výzkum divadla ve školách, mám diplom na to říct, že tohle není normální divadlo v mateřských školách. Tohle je skvělý, má to jezdit do školek. Takhle má ten typ divadla vypadat.

Soubor: Kdyžtak facebook je Enyky BeneKi.

- Kdo se vám stará o ty slepice, když jste na Chrudimi?

Soubor: Prostřední syn a otec.

Desinterpretoval Matěj Škorpil

Pohádka z kurníku

Enyky BeneKi, Hřebečníky

Soubor:

Něco k našemu vzniku: jsem učitelka, matka, manželka, na Chrudimi pošetě, ale poprvé jako účinkující. Chrudim mě inspirovala k divadlu, díky ní jsem vystudovala dramatickou výchovu na DAMU a poté Loutkářskou konzervatoř. Soubor v sou-

přehlídka seminářů
21.30 seminář S – Stínohra

park za DKP

22.00 seminář U – Loutky na ulici

Na hradbách pod Myší dírou a kolem kostela na náměstí

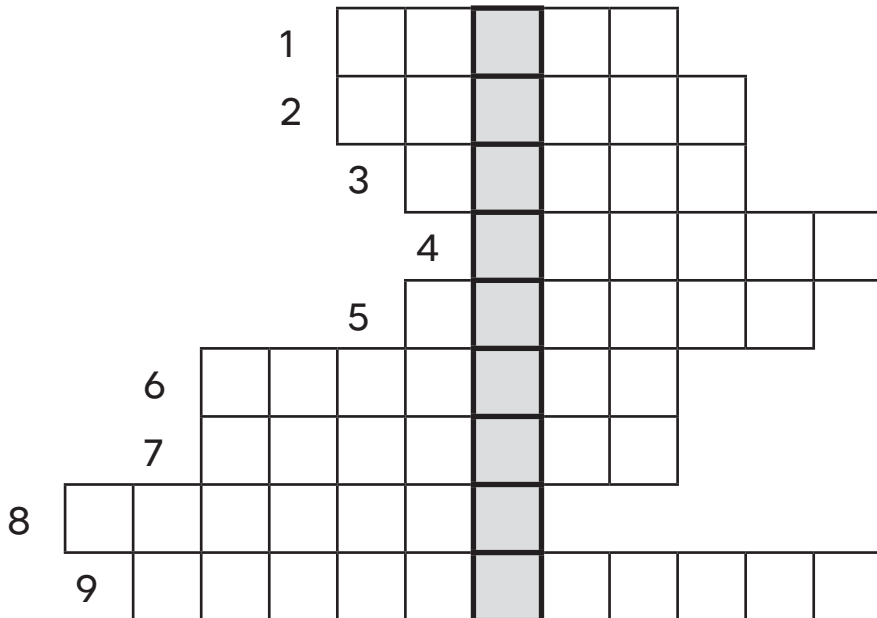
Křížovkobraní

Správnou tajenkou ve 4. čísle bylo **koleno**.

Do redakce se stavili František, Tadeáš, Prokop, Dalimil a Marek, gratulujeme.

Nadále platí, že za správně vyřešenou křížovku dostanete od redakce dárek.

- 1 – Příjmení československého prezidenta v době normalizace.
- 2 – Člen socialistické dětské organizace.
- 3 – Síť obchodů se západním zbožím.
- 4 – Spolupráce zejména mezi kolektivy.
- 5 – Dlouhé čekání před obchody.
- 6 – Kontrola a omezování obsahu médií a publikací státní mocí.
- 7 – Povolení potřebné k cestám do zahraničí.
- 8 – Neoficiální odměna za vyřízení záležitosti.
- 9 – Masová tělovýchovný slavnost.

Došlo do redakce

Před každým představením si kladu otázky:

„Proč tak nevkusná znělka?“

„Proč vůbec znělka?“

Odpověď mi naznačil hned soubor Frgál na nitkách, ale až Eliška Volkmerová mě dovedla k prozření: jde o novou soutěžní disciplínu! Pouze pro důvtipné soubory.

Zatím není moc soutěžících, ale LCh ještě nekončí.

Kladu si tedy novou otázku:

Kdo vyhraje cenu „Nejlepší zpracování nejhorší znělky?“

Tereza Machková

ČEKÁNÍ NA DIVÁKA

ABSURDNÍ MOMENTKA

(plné hlediště)

- Tak já pustím znělku?

- Znova?

- A co jinýho?

(festivalová znělka)

(přichází divák)

- Kolik vás ještě jde z MEDu?

- Nevím, já jdu z vinárny.

- My chceme ještě tu znělku!

- Ale to musíte tančit.

- Jo!

- Teď mi volali z MEDu, jde sem 14 lidí.

- Teď teprve vyrazili?

- Jo, ale prej běží.

- 14 lidí? Kdo můžete dopředu, tak prosím uvolněte místo!

- A nebude to blbý, že tu jsou prázdná místa?

- Já nevím, pusť tam tu znělku asi...

(festivalová znělka)

(přicházejí 3 diváci)

- Vy jste těch 14 lidí?

- Za náma jdou ještě důchodci.

- Důchodci ale nemůžou sedět na zemi!

- Tak začínáme.

- A co důchodci?

- Prej šli jinam.

- Tak já tam pustím znělku, už opravdu?

(festivalová znělka)

- udýchaný divák

Výstupy semináře DMT budou ke zhlédnutí v pravém přísálí velkého sálu DKP v pondělí 6. 7. 2026 od 10 do 13 hodin. V kyberprostoru je naleznete pod tímto QR kódem:

Program

NEDĚLE 5. 7. 2026

představení

9.00, 10.30, 12.00 (lektori),
13.30 (A5), 15.00, 16.00 (C5),
17.00 (B4), 17.30 (B6), 18.00 (B5)

A to je všechno?

klubovna MED / Úplněnáhé Divadlo, Veselí nad
Moravou / 25 minut / od 3 let

9.00, 14.00 (B)

Gubernátor

Malá scéna DKP / Bažantova loutkářská
družina, Poniklá / 30 minut / od 15 let

10.00, 12.00 (A)

Apple a koláč

scéna MED / Divadlo Brambůrky, Most /
30 minut / od 10 let

10.00, 12.00

Já tu rostu

jeviště Divadla Karla Pippicha / KALD DAMU,
Praha / 45 minut / od 7 let

11.00, 14.00 (C)

Pětův Ro(c)k

Spolkový dům / Loutková scéna Radost,
Strakonice / 35 minut / od 3 let

11.00, 13.00 (děti ze seminářů)

Moudrá Zuzka a blázni?

Divadlo Concordia Banská Štiavnica / Šapito
za DKP / 45 minut / od 4 let

14.00 (A), 16.00 (B), 18.00 (C)

Mordýřská mrouskanice

scéna MED / Kolegium, ZUŠ F. A. Šporka,
Jaroměř / 40 minut / od 12 let

15.00, 17.00

Zlatovláska

Šapito za DKP / Divadlo jednoho Edy, Liberec /
45 minut / od 5 let

18.00, 22.00

Soudružky s kroužky

jeviště Divadla Karla Pippicha / Dominik Migač –
Marta Hermannová – Jan Pichler, Praha /
45 minut / od 12 let

19.00

Školní výlet

Pomník T. G. Masaryka / Václav Bartoš, Hradec
Králové / 20 minut / od 5 let

19.00

Veřejná diskuse

R-klub / 150 minut / od 10 let

Diskuse s lektorským sborem o inscenacích v hlavním programu. Diskutovat se bude o inscena-
cích: *Gubernátor*, *Apple a koláč*, *Pětův Ro(c)k*, *Mordýřská mrouskanice*, *A to je všechno?*

**Začátek diskuse zpestří vydání FAGI NEWS. Uvádí komiksová postava Fagi a její strýčkové
Jelínek a Sosna.**

koncert

20.00

Laura a její tygři

Letní kino Chrudim
Lázeňská ul.

výtvarné dílny

10.00–13.00

Skryté tváře a postavy

kolážová prostorová dílna / klubovna Slavoj
v Divadle Karla Pippicha

14.00–17.00

Loutka do kapsy

výroba loutky (manekýna) / klubovna Slavoj
v Divadle Karla Pippicha

10.00–13.00
14.00–17.00

Nebe pro Tomáše Volkmera

tvorba létajících objektů / klubovna v DKP
(vchod od náhonu)

10.00–18.00

Dřevěná dílna Báry Hubené

park za Divadlem Karla Pippicha